

43 засідання НТКС та 26 засідання РГ ІТ МДР

З 18 по 19 квітня 2012 року у м. Кишинів (Республіка Молдова) відбулось 43 засідання Науково-технічної комісії зі стандартизації (НТКС) та 26 засідання Робочої групи з інформаційних технологій (РГ ІТ) Міждержавної Ради зі стандартизації, метрології та сертифікації (МДР). Засідання проходили в Національному інституті стандартизації та метрології Республіки Молдова. У засіданнях взяли участь члени НТКС, РГ ІТ та експерти з шести країн-членів СНД, а саме: Азербайджанської Республіки, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Республіки Молдова, Російської Федерації, України, а також Бюро зі стандартів МДР. Від України у заходах взяли участь голова делегації, заступник директора Департаменту технічного регулювання — начальник управління зі стандартизації і оцінки відповідності С. В. Алексеев, член НТКС, заступник директора інституту — начальник науково-дослідного відділу НДІ стандартизації Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») Т. Б. Гордієнко та співробітник Служби безпеки України А. Р. Курилич.

43 засідання НТКС відкрив генеральний директор Національного інституту стандартизації та метрології Республіки Молдова В. К. Драганча. З привітаннями виступив представник Міністерства економіки Республіки Молдова В. В. Бежан. Розглядалися питання згідно з порядком денним засідання. Представники від кожної з шести країн-учасниць доповіли про роботи зі стандартизації, які проводяться в їхніх країнах.

Представник **Азербайджану** доповів про стан виконання запланованих заходів у сфері стандартизації. Наразі Інститут стандартів Республіки Азербайджан планує співробітничати з Турецьким інститутом стандартів.

Республіка Білорусь на даний час концентрує свою роботу на підготовці внутрішніх документів в рамках Митного союзу. У 2011 році в Республіці Білорусь було впроваджено 500 державних і 58 міждержавних стандартів під технічні регламенти (ТР). З 24-х ТР Митного союзу Республіка Білорусь розробила і прийняла 6. Загалом під Програму стандартизації для реалізації ТР розроблено і впроваджено 1000 стандартів Міжнародної електротехнічної комісії (IEC) та 500 стандартів Міжнародної організації зі стандартизації (ISO).

26-те засідання РГ ІТ

Роботи в **Республіці Казахстан** також зосереджені на розробленні міждержавних стандартів в рамках Митного союзу. У країні впроваджено 24 ТР Митного союзу, паралельно проводяться роботи щодо скасування ТР, які суперечать прийнятим. У Республіці Казахстан щороку розробляється і впроваджується 500 державних стандартів у сферах енергетики, легкої промисловості, хімії, харчової та нехарчової сировини. На сьогодні база стандартів Республіки Казахстан налічує більше 4000 стандартів, з них близько 3000 — гармонізованих з міжнародними і регіональними.

Представник **Республіки Молдова** доповів про зміни, які відбудуться з січня 2013 року в зв'язку із прийняттям нового Закону «Про стандартизацію». Ним передбачено розділити Національний інститут стандартизації та метрології Республіки Молдова на два національних інститути: метрології та стандартизації. Останній наразі виконує функції національного органу зі стандартизації Республіки Молдова й представляє країну у міжнародних і регіональних організаціях зі стандартизації. За останні два роки Республіка Молдова сконцентрувала свою увагу на лібералізації торгівлі з Європейським Союзом (ЄС) та упровадженні міжнародних і регіональних стандартів під Директиви «нового підходу» шляхом розроблення відповідних ТР. Наразі в країні розроблено 100 ТР, 17 із них — під Директиви «нового підходу», які ще не впроваджені. У 2011 році у Республіці Молдова було прийнято 2 500 стандартів, з яких 2 300 — європейські стандарти (EN), 30 — міждержавні стандарти. Незважаючи на такі високі темпи впровадження європейських стандартів, обсяги замовлень у фондів нормативних документів (НД) свідчить про те, що бізнесове

середовище Республіки Молдова поки орієнтовано на ринок країн СНГ, оскільки 60 % придбаних стандартів становлять міждержавні стандарти (ГОСТ). Крім того, вимоги деяких європейських стандартів наразі важко виконувати вітчизняним виробникам країни. З цією метою такі європейські стандарти впроваджуються на перехідний період від 2 до 3 років і діють паралельно з чинними стандартами ГОСТ на певний вид продукції. По завершенню перехідного періоду стандарти ГОСТ скасовують. Республіка Молдова активно використовує напрацювання Румунії, яка для виконання умов вступу до ЄС впровадила на своїй території значну частину європейських стандартів. Тому більша частина стандартів Республіки Молдова приймається методом «обкладинки» румунською мовою, яку розуміє населення країни. Досить незначна частина європейських стандартів прийнята методом «обкладинки» англійською мовою на період до 5 років з подальшим їх перекладом. В основному це стандарти у сфері ІТ та телекомунікацій. З січня 2012 року Республіка Молдова є асоційованим членом ІЕС і в подальшому планує працювати зі стандартами Європейського комітету стандартизації в електротехніці (CENELEC). У 2012 році Республікою Молдова заплановано впровадити близько 3 000 європейських стандартів на замовлення Міністерства економіки.

Представник **Російської Федерації** поінформував про зміни, які відбулись у сфері технічного регулювання. Наразі Федеральне агентство з технічного регулювання і метрології передало частину своїх функцій новоствореній Службі з акредитації. У зв'язку із цим, а також вступом у Світову організацію торгівлі (СОТ), розглядається питання щодо створення національного органу зі стандартизації Російської Федерації. Розробляється Угода про співпрацю з країнами СНГ, які не є членами Митного союзу, а також готується Концепція розвитку стандартизації Російської Федерації на період до 2015 року. У зв'язку із прийняттям нового податкового законодавства Російської Федерації визначено, що роботи зі стандартизації належать до основних виробничих витрат (тобто до собівартості продукту), тому частина прибутків, отриманих від розроблення стандартів, не буде оподатковуватись. Російською Федерацією розроблено 24 ТР Митного союзу, однак їхнє впровадження наразі відкладене у зв'язку із необхідністю узгодження законодавства країн-членів Митного союзу. У 2011 році в Російській Федерації було прийнято близько 1 600 стандартів, з яких 1 000 — національні стандарти ГОСТ Р, 500 — міждержавні стандарти ГОСТ (близько 450 — базуються на ГОСТ Р). Таким чином загальна чисельність міждержавних стандартів зросла у вісім разів. Щорічні обсяги фінансування на роботи зі стандартизації в Російській Федерації складають близько 21 млн. євро, з них 11 млн. євро — внески бізнесу і промисло-

вості, решта — кошти державного бюджету. У 2011 році також проводились роботи з приведення структури національних ТК у відповідність до структури «дзеркальних» міжнародних ТК (в основному ІЕС), при цьому досить динамічними були процеси створення, ліквідації та злиття ТК, активізувалась їхня участь у роботі міжнародних ТК. Російська Федерація веде секретаріати 232 МТК, а останнім часом на її території досить часто проводяться засідання ТК ISO. У 2012 році заплановано розробити 840 міждержавних стандартів.

19 квітня 2012 року продовжилось засідання НТКС та засідання РГ ІТ. Представники країн-учасниць доповіли про використання ІТ у сфері стандартизації.

Азербайджан продовжує роботи щодо наповнення повнотекстової бази стандартів.

Республіка Білорусь впровадила нову пошукову систему для роботи користувачів з повнотекстовою базою даних, яка є офіційною базою Держстандарту країни. Для цього за відповідну плату встановлюється відповідна програма на комп'ютері користувача, яка дозволяє на постійній основі ознайомлюватись, друкувати і завантажувати тексти документів з веб-ресурсу. Після відмови користувача від послуг щодо доступу до бази даних та припинення їхньої оплати, програма через два місяці припиняє функціонування і її видаляють. Наразі в Республіці Білорусь впровадили зазначену програму доступу близько 300 підприємств і організацій. Повнотекстова база даних постійно оновлюється й актуалізується. Через пароль користувачам надається послуга з он-лайн доступу до ІПС через мережу Інтернет. Вартість НД невисока, тому наразі не зафіксовано спроб несанкціонованого доступу до бази даних або масового тиражування НД. У перспективі планується впровадити систему продажу стандартів шляхом електронної оплати через мережу Інтернет, а також запровадити автоматизовану систему розповсюдження стандартів.

У **Республіці Казахстан** повнотекстова база даних стандартів взаємопов'язана з Інтернет-магазином з їхнього продажу. Ведеться електронний реєстр стандартів організацій та підприємств, аудиторів, даних щодо небезпечних продуктів. Планується

Делегація від України на 43-му засіданні НТКС

запуск в експлуатацію єдиного веб-порталу фонду НД з доступом до нього усіх центральних органів виконавчої влади. Наразі фонд НД Республіки Казахстан налічує понад 20 тис. документів.

У базу даних **Республіки Молдова** внесено всі чинні НД, ТР та взаємопов'язані з ними стандарти. Фонд НД надає можливість усім заінтересованим суб'єктам ознайомитись із текстом стандарту на паперовому носії або електронному у відповідному обладнаному комп'ютерному класі перед тим, як придбати документ.

Російська Федерація виконує завдання Уряду стосовно надання електронних інформаційних послуг, закріплених за Федеральним агентством з технічного регулювання і метрології, стосовно стандартизації, метрологічної діяльності та даних щодо органу з сертифікації. Були створені відповідні сервісні програми, які передані для експлуатації іншим органам, зокрема, це стосується реєстру з акредитації та реєстру сертифікатів відповідності. Функціонує та розвивається веб-портал ТК, введено дві нові підрубрики, присвячені ВТО та ІЕС. Російська Федерація підтримує російськомовну сторінку веб-сайту ISO, яка в основному відвідується користувачами з країн СНД.

На засіданнях НТКС і РГ ІТ також розглянуто та погоджено рішення щодо низки питань, а саме:

- стан реалізації «Плану дій МДР на період до 2015 року» для реалізації положень «Стратегії розвитку МДР на період до 2020 року»;
- стан виконання Програми робіт з міждержавної стандартизації на 2010—2012 роки та пропозиції щодо її актуалізації;
- узгодження переліку НД, які будуть прийняті на 41-му засіданні МДР, та перелік НД, стосовно яких не досягнуто консенсусу;
- розвиток міждержавної стандартизації CALS-технологій в реальних секторах економіки та забезпечення взаємозв'язку з комплексом стандартів Єдиної системи конструкторської документації;
- перспективи розвитку та доцільність розроблення міждержавних стандартів у сфері біометричної ідентифікації;
- удосконалення організації робіт зі стандартизації задля поліпшення їхньої узгодженості із законодавством, прискорення процедур прийняття міждержавних стандартів;
- узгодження переліку створених та ліквідованих міждержавних технічних комітетів стандартизації (МТК). Прийнято рішення щодо створення МТК «Измерение влажности твердых и сыпучих веществ», МТК 284 «Тракторы и машины сельскохозяйственные», МТК 322 «Атомная техника» та активізації роботи МТК 153 «Табак и табачные изделия». Поінформовано про досягнуті домовленості щодо розмежування сфер діяльності між МТК 327 «Прокат сортовой фасонный и специальные

Учасники засідань НТКС і РГ

профили» (секретаріат веде Україна) та МТК 524 «Железнодорожный транспорт» (секретаріат веде Російська Федерація);

- стан підготовки і погодження міждержавних програм стандартизації енергозаощадження, енергоефективності та енергоресурсів з урахуванням міжнародного досвіду, а також стандартизації харчової продукції;
- обмін досвідом у сфері стандартизації та застосуванні сучасних інформаційних технологій у країнах-членах СНД;

▪ завершення робіт та введення в експлуатацію інтегрованої автоматизованої інформаційної системи (АІС) МДР. Поінформовано про результати проведеного 13—14 березня 2012 року у м. Москва навчального семінару для спеціалістів національних органів і Бюро зі стандартів МДР щодо роботи з версією 3.0-2011 АІС МДР. З урахуванням обговорення вирішено в подальшому розглянути можливість конвертування бібліографічних даних з АІС МДР в каталог ІПС «СНГ Стандарт». Прийнято рішення щодо припинення користування з 01.09.2012 СЕГ як системи, яка дублює функції АІС МДР. Також запропоновано створити загальний перелік наявних в національних органах зі стандартизації перекладів на російську мову міжнародних і регіональних стандартів з метою створення відповідної бази даних.

За усіма питаннями порядку денного 43-го засідання НТКС та 26-го засідання РГ ІТ делегація України доповідала та активно висловлювала свою позицію. За результатами засідань НТКС і РГ ІТ узгоджено та підписано відповідні протоколи, розроблено проекти рішень для прийняття на 41-му засіданні МДР (травень 2012 року).

Наступні засідання НТКС і РГ ІТ заплановано провести одночасно у жовтні 2012 року. ■

Підготувала Т. Гордієнко, кандидат технічних наук, заступник директора інституту — начальник відділу НДІ стандартизації, ДП «УкрНДНЦ», м. Київ